

lægger *vulkanerne* jordens indre varme for dagen. De hede luftarter og dampe, som stiger op fra kratrene, de hede vandstrømme, der undertiden trænger ud fra siderne, de strømme af smeltet lava, der bryder ud og vælter ned over siderne paa vulkanen, idet de brænder op og begraver træer, marker, haver, landsbyer — alt er tegn paa den umaadelige varme derinde, hvor de kommer fra.

167. Der skal fortiden være omkring 270 vulkaner paa jorden, der enten uafslædig eller fra tid til anden udsender damp, hed aske og lava (Fysisk geografi stykke 263). I den fjeldkjæde, der strækker sig langs vestranden af det amerikanske fastland, er der langs hele linien talrige vulkaner, hvoraf flere meget høje (som f. eks. Cotopaxi 18,877 fod). Fra det nordligste Amerika gaar de over de aleutiske øer og Japan til de malayiske øhav, og her er det — paa Java — et stort antal af dem. Fra dette punkt kan de med lange mellemrum forfølges til Nyzeland paa den ene kant, og paa den anden ind gjennem det midtre af Asien til Rødehavet og Middelhavet, op til Island og ned til Asorerne og derfra tversover til Vestindien og midten af Amerika. Selv i de sydlige polaregnes evige sne finder man dem, og ligesaa langt indenfor den nordlige polarcirkel paa øen Jan Mayn.

168. Men ved siden af disse vulkaner, som endnu er virksomme, findes omkring 400 andre, fra hvilke intet udbrud er iagttaget, og som kaldes *udslukte* (se fig. 27 og 31). Hvis vi paa et kart vilde mærke hvert sted paa jordens overflade, hvor hede gas'er, damp, aske eller lava nu bliver, eller engang i fortiden er blet udsendte, vilde vi finde meget faa større rum paa jordoverfladen, hvor der ikke var spor af vulkansk virksomhed. Et kart, hvorpaa saadanne mærker var afsatte, vilde vise,